

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਕੇਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਸੋਢੀ ਜੇ ਜੇ.

ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਜੁਲੰਦੂਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਜਵਾਬਦਾਰ।

1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2131

27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1984

ਪੰਜਾਬ ਟੋਰਨ ਇੰਪਰਵੈਮੈਂਟ ਐਕਟ (IV ਦਾ 3 922)— ਧਾਰਾ 23, 36, 38, 40, 42 ਅਤੇ 101 — ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੀਟ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਟਰੱਸਟ — ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ — ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ - ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਤੱਥ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਕੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਲਈ — ਸੈਕਸ਼ਨ 42(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਅਤੇ 'ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸੰਪਾਦਕ' — ਦਾ ਆਯਾਤ — ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। 36, 38, ਅਤੇ 41(1) ਅਤੇ (3)— ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ—ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 42(2) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 'ਏ' ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ 'ਏ' ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ। ਇੱਕ ਵਾਰ 'ਏ*' ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ, 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਅਤੇ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਸਤੂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮੀਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਤੋਂ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ।

. (ਪਰਾ 11)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1922 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਢ ਮੋਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਸਟ ਫਿਰ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਟੂਰ ਉਲੀਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਟਰੱਸਟ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੇ ਸਾਰੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਫ੍ਰੇਮਡ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਟਰੱਸਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਕੀਮ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36, 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਕੀਮ ਸੀ

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਆਮ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਗੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਭੁੱਲ, ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਉਪਬੰਧ, ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਸ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

(ਧਾਰਾ 16, 17, 18 ਅਤੇ 19)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 36, 38 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਪਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਨੋਟਿਸ, ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧ ਚਰਿਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਲਈ, ਚਰਿਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਕੀਮ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਸਕਣ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਬ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਨੇ ਟਰਸਟ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ।

(ਧਾਰਾ 29, 30, 35, 36 ਅਤੇ 37) ਆਰ

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨੇਗੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰੰਗੀਨ ਅਭਿਆਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰੰਗਦਾਰ ਅਭਿਆਸ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮਨੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ। ਪੂਰੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਕੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 40, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਕੀਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। .... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਣਗੇ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾੜੇ ਫਿਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਵੇਂ।

ਮੈਂ

ਇੱਕ :

,

(ਪੰ: ੫੨)

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1982 PLJ; 149.

ਨੌਰਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, 1975 PLJ 185.

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ, 1966 ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਐਲਜੇ 352

ਓਵਰਰੂਲਡ।

20 ਅਪ੍ਰੈਲ 1982 ਨੂੰ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਰੱਖਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸੀ। . ਹੋਰੀਬਲ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਦਿ ਹੋਰੀਬਲ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰੀਬਲ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੋਢੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 1984 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ/ਮੈਨਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ:—■

(i) ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ;

(ii) ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਅਨੁਸੂਚੀ P-5 ਅਤੇ ਅਪਿਸੂਚਨਾ ਅਨੁਬੰਧ P-11 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

(ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ P-1 ਤੋਂ P-11 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ;

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

(iv) ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-11 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ; ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਅਤੇ

(v) ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੀ.ਐਸ.ਅਮਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਐਸ ਪੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸਰਿਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

(2) ਐਸ. ਰਿਆੜ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ. (ਪੰਜਾਬ), ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ।

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ ਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਸੋਢੀ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ * 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਸਕੀਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ , 38 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)।

(2) ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੱਥ ਦੇ. ਇਹਨਾਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ:

(3) ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਅੱਡਾ ਗੁਜ਼ਾਨ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਨੇੜੇ ਬਸਟਿਅਨ ਰੋਡ ਲਈ ਲਗਭਗ 2.5 ਏਕੜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੀਟ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਹਮਲੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ 1 ਕਨਾਈ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ 8 ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ 1969 ਵਿੱਚ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੀ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1971 ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 8 ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। 3 ਮਈ, 1972 ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਉਸਾਰੀ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ 25 ਮਈ, 1972 ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਈਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 31 ਜਨਵਰੀ 1973 ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 8 ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ।

(4) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਟਰੱਸਟ ਨੇ 11 ਮਾਰਚ, 1974 ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਗਲੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੀਤੀਗਤ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ

ਨੇ 20 ਮਾਰਚ, 1974 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ 1969 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਲਈ 1968 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 1968 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1974 ਤੱਕ.

(5) ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1974 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1974 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ

**Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ।

(6) ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਇੰਦੌਰ ਐਂਡ ਓਆਰਐਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (1), ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭੁਪਿੰਦਰਾ ਫਲੋਰ ਮਿੱਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2) ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (4) ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

(7) ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ IV ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ, ਜਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ, ਸਕੀਮ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਅੰਤਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਇੱਕ ਆਮ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਸਕੀਮ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਸਟ੍ਰੀਟ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

- (1) AIR 1975 SC 1303. ~"
- (2) CW 882/77 ਨੇ 9 ਮਾਰਚ, 1977 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
- (3) 1983 ਆਰਐਲਆਰ 131.
- (4) CW 6008/75 ਨੇ 2 ਫਰਵਰੀ, 1982 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਸਟ੍ਰੀਟ ਸਕੀਮਾਂ; ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਹਾਊਸਿੰਗ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਰੀਹਾਊਸਿੰਗ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੀਮ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ; ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ; ਸੈਕਸ਼ਨ 34

ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ; ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 36, 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ (i) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; (ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ

ਸਕੀਮ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ (iii) ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਤੇ 42 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(8) ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

"28. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

(1) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਅਤੇ 57 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲੀ, ਚੌਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਖੁੱਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

36. (1) ਜਦੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ:

- (i) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ,
- (ii) ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਅਤੇ
- (iii) ਉਹ ਥਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਲਾਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਕਸ਼ਾ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਟਰੱਸਟ ਕਰੇਗਾ: -

- (a) ਧਾਰਾ 78 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ
- (b) ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ।

(3) ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 74

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

**Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

"38. (1) ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ: -

- (i) ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ,
- (ii) ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਕਾਬਜ਼ਕਰਤਾ (ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

(2) ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ:-

- (a) ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ
- (b) ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ।

(3) ਅਜਿਹੇ ਹਰ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।"

"40. (1) ਮਿਆਦਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 36 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 37 ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ, ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ, ਟਰੱਸਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼, ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਧਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ: -

- (i) ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ;
- (ii) ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੇਧਾਂ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ;
- (iii) ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ (ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ);

**Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

- (iv) ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ);
- (v) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ; ਅਤੇ
- (vi) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਹਾਊਸਿੰਗ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਜਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੁੜ-ਹਾਊਸਿੰਗ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- (3) ਜਦੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ।
- "42. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਤੁਰੰਤ ਅਜਿਹੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਤਵੀ ਸਟਰੀਟ ਸਕੀਮ, ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ, ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਯੋਜਨਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
- (2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- (3) . ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ: -
- (a) * * * * *
- (b) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ।
- * * * * *
- ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। (1) ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।
- (2) ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ , ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।
- (9) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(10) ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ "ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ 'ਵਿਵਸਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ' ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਕੋਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਸੋਮਵੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (5), ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“6(3) ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

(5) AIB 1963 SC 151.

(11) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਤੱਥ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮੌਜੂਦਗੀ। 'ਏ' ਤੱਥ ਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 'ਏ' ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 'ਬੀ' ਤੱਥ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ: -

“ਸਬੂਤ ਜੋੜਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

'ਸਬੂਤ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ-

- (1) ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੰਗਦੀ ਹੈ; ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (2) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼; ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ' ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬੂਤ

**Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ

ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ, ਉਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ, ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿੱਥੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਬੂਤ ਜੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਹਿਣਾ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਵਿਗੜਦਾ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਸਤੂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਨਿਆਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮੀਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ' ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਹੈ।

(12) ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ, ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, - ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ, ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਉਬਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 36, 38 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 36, 38 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(13) ਮਿਸਟਰ ਸਿਬ ਅਲ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 101 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ 'ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਿਧੀਵਤ ਰੂਪ ਰੇਖਾ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ IV ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 101 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸੀ, 38 ਅਤੇ 40 (1) ਅਤੇ (3)।

(14) ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਲਾਜ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ - ਧਾਰਾ 42 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ, ਫਿਰ ਧਾਰਾ 101 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(15) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(16) ਗੱਦ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਟਰੱਸਟ ਫਿਰ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਰਚਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਟਰੱਸਟ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਫ੍ਰੇਮਡ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਟਰੱਸਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਕੀਮ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼, ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਐਕਵਾਇਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਟਰੱਸਟ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਹ ਸਕੀਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36, 37 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕੀਮ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(17) ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਕੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(18) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਗੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਭੁੱਲ, ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਉਪਬੰਧ, ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

**Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

(19) ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਸ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ, ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 169, ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਆਮ ਕੇਸ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ,

ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵੱਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਨਰਲ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ। ਜਾਂ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 45, 46(1), 53, 72A, 72F(3) ਅਤੇ 75(2) ਹਨ।

(20) ਬੋਧ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ - *ਇੰਪਰਵੈਸਟ ਟਰੱਸਟ*, (6) ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ, ਆਦਰ ਸਹਿਤ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 36, 38 ਅਤੇ 40 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 101 ਦਾ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੰਡਾ ਟੋਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 101 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ: -

"ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 101 ਧਾਰਾ (ਡੀ) 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਥਿਰ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਚੋਲਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਾਢੇ ਪੜਨ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 101 ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਸਖੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ (ਡੀ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ

(6) 1982 PLJ 310.

~

-

ਨਤੀਜਾ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਧਾਰਾ 43 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਣਉੱਚਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਹਨ।

(21) ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। (1) ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40(3) ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(22) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ (1) ਕੀ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ।

(23) ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਐਲ. ਗੁਪਤਾ, ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ (i) ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (ii) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, (iii) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (iv) ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (v) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, (vi) ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣ-ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ (vii) ਜਿੱਥੇ - ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਯੋਗ ਮਿਤੀ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਲ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, (7) ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (8), ਬਲਦੇਵ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (9) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ।) ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੀਜੀਆਈ ਸੀ.ਐਚ.ਡੀ. (10)।

(24) ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਲ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 320(3)(ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਨ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੱਲ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੱਲ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਮਏ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਅਨੁਮਤੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 320(3)(ਸੀ) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ *ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਸਟ੍ਰੀਟ ਰਲਾਈ* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੇ. ਬਨਾਮ ਨੋਰਮੈਂਡਿਨ, (11).

".....ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਜਾਂ imperative ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਐਨ ਸਟੈਚੂਟਸ, 5 ਵੀਂ ਐਡੀ., ਪੀ. 596 ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ

- (7) AIR 1957 SC~912?
- (8) 1975(2) SLR 189.
- (9) 1980(2) SLR 309.
- (10) 1982(2) SLR 416.
- (11) 1917 AC 170(B)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਆਮ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਿਊਟੀ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।"

(25) *ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼ 1930 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੈਨ ਡੇਟਰੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਨ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। *ਮਨਬੋਧਨ ਲਾਲ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(26) ਬਲਦੇਵ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 3 ਜੂਨ, 1977 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ (ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1955 ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 6 ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ। ਕੰਗ, ਜੇ. ਨੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਜ਼ ਆਨ ਸਟੈਚੂਟ ਲਾਅ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਮੈਸਰਵਰ ਬਨਾਮ ਬਬੋ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ, (12), ਹਰਿਦੁਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਗਗਨ ਬਬੂਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (13) ਜਗਨ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (14), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਓਲਾਲ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (15) ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)।

(12)	ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 181।	—
(13)	1973) 3 SCC 889.	
(14)	ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 210	
(15)	(1976) SCC 719.	

(27) ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਵਿੱਚ “ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ” ਦੇ 10 ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਉੱਤੇ, ਪੰਨਾ 381 ਉੱਤੇ, ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ: -

“ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਆਮ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।”

ਕ੍ਰੋਜ਼ ਐਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ 5 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਪੰਨਾ 242 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: -

"ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਹਾਣੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ।

ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਮੋਰੇਸ਼ਵਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਸੀ: -

".....ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਜਨਤਕ ਕਰਤਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਆਮ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ .....

ਹਰਿਦੁਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

(111) ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ, ਕੋਈ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਿਰੋਪਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੁਸਖਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਆਮ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨੁਸਖੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਰਸਮੀਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(28) ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਨਿਯਮ, 1907 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ. ਹਰਿਦੁਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ "ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਖਰ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰੋਧਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਘੱਟ ਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, "ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(29) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36, 38 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ/ਤੇ ਧਾਰਾ 38 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਜਨਤਕ ਡਿਊਟੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ।

(30) ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ. ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ, ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਰਗੇ ਉਪਬੰਧ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੇ।

(31) ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

(16) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 1894 ਦਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਠਲ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (17) ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, (17) ਧਾਰਾ 39 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਗਪੁਰ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਅਤੇ 45 ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਤੇ 42 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਐਕਟ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ 6 ਮਾਰਚ, 1961 ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ।

(16) 1973 ਪੀ.ਆਰ.ਯੂ.ਐਲ.

(17) ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 2139/68, 11 ਦਸੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਵੱਧ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(32) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਧਾਰਾ 36, 38 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਅਤੇ 40(1) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ (ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਅਤੇ 40(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੀ ਪੱਖੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਹਨ: ਖੁਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (18) ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, (19) ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਸੀਤਾ ਰਾਮਜੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਦਿ (20)।

(33) ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 36, 38 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(34) ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕੋਈ

(18) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 1071

(19) AXIL 1973 SC 552.

(20) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 1868

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(35) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ, ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੀਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਾਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਕੀਮ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਕੀਮ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਸਕਣ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਉਦਾਹਰਨ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 17(4) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5-ਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਰਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (21) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

"ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸਿਮ ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ; ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਚਾਦਰ-ਐਂਕਰ ਅਤੇ ਨਾੜੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ "

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਮੰਤਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸਨੇ 9 ਮਾਰਚ, 1977 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 882 ਆਫ

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

1977 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(21) ਏਆਈਆਰ 1975 "ਐਸਸੀ 1069"

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ, *ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੈਟਲ*, (22) ਦੇ ਦੂਜੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ (ਬੇਸ਼ੱਕ 1977 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਕੇ ਨੰਬਰ 882 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਏ। ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 3(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ। ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ, ਅਸੀਂ *ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਤੇ 38 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(36) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਇਸ ਨੇ ਟਰਸਟ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ।

(37) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਸੁਚੇਤ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਿ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(38) ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਉੱਤੇ

ਪੂਰਵ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਹੁਣ ਰੱਖੇ ਗਏ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। *ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ*, (23) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ *ਭੁਪਿੰਦਰ ਫਲੋਰ ਮਿੱਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ। *ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਤੋਂ (ਸੁਪਰਾ) ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਸ੍ਰੀ ਬੀ.ਆਰ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਟਰਸਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ

(22) 1979 P.L.J. 56.

ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 41(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਕੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। . ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਹੋਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸੁਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ 9 ਮਾਰਚ, 1977 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 882 ਆਫ 1977 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 42(1) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹਰ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 42(2) ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 36(3) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 38(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸੋਮਾ ਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਅਭਿਆਸ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਅਭਿਆਸ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਧਰਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਮੰਨੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 7(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ,

"... ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੈਕਸ਼ਨਲ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨੂੰ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜੇਗਾ।

(39) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਬੇਰਾਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਵਨਸਪਤੀ ਬਨਾਮ ਸਹਿਗਾਓਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ, (24) ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ, ਹਾਪੁੜ ਬਨਾਮ ਰਘੁਵੇਂਦਰ, (25) ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਰਾਏਚੂਰ ਬਨਾਮ ਬੀਏ ਪ੍ਰਸੰਨਾ, (26) ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀਚੰਦ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰ ਸੁਧਾਰ ' ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਭਰੋਸਾ, (ਸੁਪਰ)।

(40) ਬੇਰਾਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(24) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 420। " ——— -

(25) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 693.

(26) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 255,

ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਪੁੱਛਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀਪੀ ਅਤੇ ਬੇਰਾਰ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਵੈਧ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 67(8) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੈਰ- ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ।

(41) ਬੇਰਾਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਆਰਬੀ ਸੂਗਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ, (27) ਵਾਂਚੂ, ਜੇ. ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ: -

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੇਰਾਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 420) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੋ- ਸੈਡਰਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ * ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ, ਸੀਪੀ ਦੇ ਐਸ. 67(8) ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ. 135(3) ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਬੇਰਾਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੋਧ ਨੂੰ ਬਚਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਐਸ. 135(3) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ 'ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਠੋਸ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ

---

(23) 1966 Cr.L.J.

352.

LL.R. Punjab and Haryana

(1984)2

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਗੱਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ S. 135(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਟੈਕਸ ਅਜੇ ਵੀ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ, ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ S. 135(3) ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

(27) AIR 1965 SC ^s”

~

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ: -

“ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ S. 131(3) ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਐਸ. 135(3) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਟੈਕਸ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਪੁੜ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 135 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

“ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਟੈਕਸ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ,”

ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ, ਹਾਪੁੜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸਨ (ਏ) ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮਤਾ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਹਾਪੁੜ ਦੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ (ਅ) ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਸਰਕਾਰ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ”ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂਚਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ? ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 135(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ-ਸਹੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਤਾਕਤ. ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਖੁਦ ਲੇਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲੇਵੀ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ। ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ

**Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)**

ਜਿਸਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਿਊਂਸੀਪਲਿਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 128 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਲਈ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 135(3) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਸੀ।

(42) ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, “ਇੱਥੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਉਸੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਰਾਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਆਰਬੀ ਸੂਗਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਐਸ. ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। 135(3) ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਏ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ: -

“ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਏਜੰਸੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਏਗੀ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗੀ। ਕੋਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦੀ ਠੋਸ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਪਾਲਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਉਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੀਏ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

ਰਾਏਚਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚੁੰਗੀ ਨੂੰ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; (i) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 94 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਲਈ ਅਕਟ੍ਰੇਡ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ (ii) ਕਿ ਧਾਰਾ 324(4) ਅਤੇ (5) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਾਂਡਡ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਫੀਸ ਦਾ ਟੈਰਿਫ਼ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਡਲ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਡਲ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਮਤੇ ਨੂੰ ਉਸ ਪੱਖੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਐੱਸ. 57 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 97(2) ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 97(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿੱਟਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 97(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, *ਹਾਪੁੜ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ): -

“ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਖੁਦ ਲੇਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਿਧੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲੇਵੀ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਦਮ।

(43) ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ *ਹਾਪੁੜ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ *ਰਾਏਚੁਰ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ: -

“ਸੈਕਸ਼ਨ 97(2) S.97(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਲਾਗੂ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ" ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ S. 97(2) ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

(44) ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ - ਜੇਕਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਗੈਰ-ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਬਲ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(45) ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, *ਖੁਰਈ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ*, (28) ਅਤੇ *ਧਰਾਂਗਧਰਾ ਕੈਮੀਕਲ ਵਰਕਸ- ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ*, (29) ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਮਿਊਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

(28) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1321।

(29) ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 1041.

Jodh Singh and others v. The Jullundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਅਰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(46) *ਲਕਸ਼ਮੀਹੈਂਡਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਗੋਸਵਾਮੀ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46(2) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾ 52(2) ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੂਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਝੜਪਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਰ ਸਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

(47) ਫਿਰ ਇੱਥੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ *ਲਕਸ਼ਮੀਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਰੁਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(48) *ਨੌਰਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸਲੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ*, (30) ਵਿੱਚ ਜੇ. ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਸੀ. ਵਿਧੀਵਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਕੀਮ ਅਯੋਗ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟਾਊਨ ਇੰਪ੍ਰੂਵਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(49) ਆਰ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. *ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (31) ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਦਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਟਰੱਸਟ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(50) ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (32) ਵਿਚ ਕੰਗ ਜੇ. ਨੇ ਵੀ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਐਕਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(51) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, (33) ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ 7 ਮਈ, 1976 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ - ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 5 ਮਈ, 1976 ਦੱਸੀ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਵੇਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(2) ਦਾ।

- (31) 1976 PISIF?
- (32) 1983 ਆਰਐਲਆਰ 131.
- (33) 1982 PLJ, 149.

(52) ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨੇਗੀ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੋਮਵੰਤਵੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਸੁਪਰਾ) ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰੰਗਦਾਰ ਅਭਿਆਸ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.. ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਰੰਗਦਾਰ ਅਭਿਆਸ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮਨੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਨੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 40, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਕੀਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਣਗੇ? ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। . ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾੜੇ ਫਿਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਣਾਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ।

(53) ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 1977 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 882 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੇ 9 ਮਾਰਚ, 1977 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 42(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਨ. ਮਿੱਤਲ ਦੁਆਰਾ, *ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜੇ. ਅਤੇ ਕੰਗ, *ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜੇ.

ਆਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਗਾੜ ਜਾਵੇਗੀ।

(54) ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. *ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਨੌਰਤਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ, ਜੇ. *ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(55) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

Jodh Singh and others v. The Julundur Improvement Trust,
Jullundur and others (D. S. Tewatia, J.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ